

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir); za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir, Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE 12. Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, petek 13. februarja 1942-XX

Cena posamezni številki 0'60

Prepoved prodajanja platine

Vis. komisariat sporoča, da se sme porabiti platina v namene, dovoljene s kr. ukazom z dne 7. oktobra (Sl. l. 105), samo z nakazilom podtajništva za vojno proizvodnjo. Prepovedana torej ostane vsaka kupoprodaja platine ali platinastih predmetov po zasebnikih ali trgovcih, tudi v primeru, če bi bili kupci industriji ali predelovalci, ki bi hoteli predelovati platino v namene, ki bi bili po uvodu omenjenem kr. ukazu dovoljeni.

Indeks življenjskih stroškov

Pokrajinska delavska zveza je objavila podatke o gibanju cen v januarju ter ugotovila, da znašajo po stanju januarja letni vzdrževalni stroški družine pomožnega delavca 11.814 lir ali mesečno 993 lir. Od letnega zneska pride na prehrano 9327 lir, na stanovanje 730 lir, na obleko in obutev pa 1757 lir. Za kvalificiranega delavca pa znašajo stroški 14533 lir ali 1211 lir na mesec, od tega za prehrano 8911 lir, za stanovanje 2052 lir, za obleko in obutev pa 3570 lir.

Če vzamemo za osnovo cene v septembru l. 1939., vidimo, da je znašal indeks življenjskih stroškov pomožnega delavca l. 1940. v septembru 129,7, lani marca 170, decembra 213,2, letos januarja 223,6, kvalificiranega delavca ali nameščenca pa l. 1940. v septembru 120,1, lani marca 161, septembra 179, decembra 198,2, letos januarja pa 205,8. Zvišanje od decembra do januarja se ravna po maksimalnem ceniku št. 4, ki je bil zvišan zaradi zvišanih trošarin in uvoznin. Vplivala je tudi podražitev zelenjave, kar je pa sezonskega značaja.

Življenjski stroški družine pomožnega delavca so narasli od septembra 1939. do letos januarja za 123,6%, kvalificiranega delavca ali nameščenca pa za 105,8%. Indeks življenjskih stroškov kvalificiranega delavca in nameščenca se je dvignil v manjši meri, ker odpadejo pri kvalificiranem delavcu sorazmerno večji stroški za stanovanje najemnine, ki je ostala nespremenjena.

Poraba plina v Ljubljani

Po naklonjenosti vlade in Visokega komisarja dobiva ljubljanska mestna plinarja v redu premog za svoje obratovanje. Lani je porabila 374 vagonov premoga, od tega eno tretjino domačega, dve tretjini pa uvoženega premoga. Prejšnje leto je prihajal premog iz inozemstva po takih ovinčkih, da je tovarnina trikrat presegala vrednost premoga. Zdaj dodeljuje premog prometno ministrstvo v Rimu. Plinarja je lani producirala poldrugi milijon m³ plina in 1860 ton koks. Poraba plina v industriji se je zmanjšala, narasla pa je poraba plina v gospodinjstvu. Število odjemalcev se je zvišalo za blizu 10%. Plinarja je izvedla večje število priključkov, med katerimi je bil najpomembnejši priključek stanovanjskega bloka Pokojninskega zavoda.

Poravnajte naročnino!

Pravila Pokrajinske zveze delodajalcev za Ljubljansko pokrajino

Vis. komisariat je odobril Pravila Pokrajinske zveze delodajalcev za Ljubljansko pokrajino (v naslednjem na kratko imenovano Zveza) ter je pravila objavil »Službeni list«. Zaradi velike obsežnosti pravil objavljamo ta z nekaterimi nebitvenimi okrajšavami.

Namen Zveze

Člen 1. Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine obsega vsa sedanja stanovska združenja skupine delodajalcev v pokrajini in sicer: Združenje industrijecev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine, Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine, Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine in Združenje kmetovalcev Ljubljanske pokrajine.

Poleg tega se bodo včlanila v Zvezo druga združenja, ki se morebiti osnujejo v pokrajini za kakor drugo skupino delodajalcev, in ustanove ter pomožni zavodi, ki so za skupino delodajalcev ustanovljeni ali se ustanovijo skladno z zakoni in veljavnimi predpisi.

Zveza ima svoj sedež v Ljubljani in je po svoji statutarji namembni in zakonu pristojna za vse ozemlje pokrajine.

Naloge Zveze

navaja člen 2., ki pravi v glavnem naslednje:

1. vzporejati delovanje včlanjenih združenj, da se doseže čim večja enotnost glede vseh vprašanj, ki se tičejo teh združenj.
2. varovati skupne gospodarske in stanovske koristi delodajalcev, včlanjenih v njenih združenjih.
3. vzdrževati red v včlanjenih združenjih.
4. nadzorovati upravno poslovanje včlanjenih združenj, odobravati njih proračune ter računsko zaključke in ukrepe, ki bi presegali okvir njih redne uprave.
5. urejati sindikatno vključitev po veljavnih predpisih.
6. izglajevati spore in nasprotja, ki bi nastala med včlanjenimi združenji oziroma med temi in drugimi strokovnimi združenji.
7. pospeševati ustanavljanje ustanov za gospodarsko pomoč, strokovni pouk, npravnstveno in narodno vzgojo v skupno korist vseh skupin.
8. predlagati ali imenovati svoje predstavnike v razne ustanove, organe in komisije.

Iz § 3. — Kdor bi hotel ustanoviti združenje, ustanovo ali pomožni zavod, ki se tiče članov Zveze, mora Zvezi predložiti prošnjo, osnutek pravil in seznam ustanovitelj. Svet Zveze sklepa o prošnji in sporoči svoj sklep Vis. komisariju.

§ 4. Zastopanje društvenih pravic gre izključno združenjem in ustanovam ter pomožnim zavodom, ki so redno vpisani.

§ 5. Včlanjenost v Zvezi obvezuje združenja brez časovne omejitve. Združenja se morajo podrežati odredbam Zveze in dajati Zvezi vse podatke, ki bi jih ta zahtevala.

Organi Zveze

- § 6. Organi Zveze so:
1. predsednik,
 2. svet,
 3. izvršilni odbor,
 4. nadzorni odbor.

Pravice predsednika.

§ 7. Predsednik, ki ga imenuje Vis. komisariat, vodi in predstavlja Zvezo ter je odgovoren za njeno delovanje in upravo. V primeru zadržanosti ga nadomestuje član izvršilnega odbora, ki ga imenuje predsednik sam. Pravice predsednika so navedene v 9. točkah. Predsednik vzdržuje stike z oblastmi, skrbi, da se pripravijo proračuni in zaključni računi Zveze, sklicuje seje sveta in izvršilnega odbora, nastavlja in odpušča osebe Zveze, porazdeljuje posle v Zvezi, v nujnih primerih izvršuje posle izvršilnega odbora ter izvršuje vse druge pravice, ki mu jih dajejo zakoni, pravilniki ali odredbe oblasti.

Svet.

§ 8. Svet je sestavljen iz predsednika Zveze, ki je tudi predsednik sveta, iz predsednikov včlanjenih združenj, predsednikov sindikatov teh združenj, predsednika odseka za obrtništvo in ne več ko 15 voditeljev obrtniških skupin, ki jih imenuje obrtniški odsek ter iz voditeljev v Zvezi včlanjenih ustanov in pomožnih zavodov.

Vsak član ima en glas. Člani izvršilnega odbora nimajo glasovalne pravice pri sklepanju o njihovih poslovnih in finančnih poročilih. Člani nadzornega odbora imajo le posvetovalni glas. Predsednik more povabiti k sejam tudi referente in druge člane včlanjenih združenj, ki pa nimajo glasovalne pravice.

Svet se sestane na redno zasedanje enkrat na leto, na izredno, kadar to zahteva predsednik, izvršilni ali nadzorni odbor ali ena tretjina članov.

Svet sklepa z absolutno večino glasov, ob enakosti glasov odloči predsednik.

Iz § 9. — Naloge sveta so med drugim: imenovanje članov izvršilnega odbora, ki niso to že po svojem položaju, odobrovati račune Zveze in včlanjenih združenj, sklepati o ustanavljanju ustanov in pomožnih zavodov, odobrovati višino in porazdelitev obveznih prispevkov delodajalcev, urejati sindikatno vključitev po oblastvenih predpisih in navodilih in izvrševati vse druge naloge, ki se mu določijo.

Izvršilni odbor.

§ 10. — Ta odbor tvorijo predsednik Zveze, ki je njegov predsednik, predsedniki štirih združenj in štirje drugi člani, ki jih imenuje svet iz svoje srede za eno leto. Za sklepčnost sej je potrebna prisotnost najmanj polovice članov poleg predsednika.

§ 11. — Izvršilni odbor skrbi za doseganje statutarjih namenov Zveze v soglasju s sklepi sveta, sklepa o proračunu in zaključnih računih Zveze, o osebu Zveze, nadzoruje upravno poslovanje

včlanjenih združenj, predlaga in imenuje predstavnike Zveze in odobrava predstavnike včlanjenih združenj, odloča o sporih, ki bi nastali med včlanjenimi združenji ter skuša zglajevati nasprotja in spore med včlanjenimi združenji in drugimi strokovnimi združenji in izravnavati koristi raznih strok, sklepa o ustanavljanju poverjeništev, oddaja svoje mnenje in sklepa o stvareh, ki niso izrečno pridržane pristojnosti drugih organov Zveze.

§ 12. Nadzorni odbor ima tri člane in tri namestnike.

§ 13. O sejah sveta in izvršilnega odbora se morajo voditi zapisniki. Prepise zapisnikov ali njegovih delov mora predsednik Zveze takoj poslati združenjem, na katera se nanašajo, združenja pa morajo pisмено potrditi njih prejem.

§ 14. Zvezni predsednik ali izvršilni odbor ali svet morejo v primeru potrebe imenovati posebne odbore za pretres določenih vprašanj.

§ 15. Imenovanje 4 članov izvršilnega odbora, nadzornega odbora ter imenovanje predsednikov včlanjenih združenj se mora predložiti Vis. komisariju v odobritev. Brez te imenovanje ni veljavno.

Sindikati.

§ 16. Štiri stanovska združenja Zveze so razdeljena v sindikate. Združenje industrijecev in obrtnikov pa ima poseben odsek za obrtništvo, ki se deli v skupine. Predpisi za delovanje in ustanovitve sindikatov morajo biti za vse sindikate štirih združenj enaki. Posebni predpisi pa se morejo določiti odseku za obrtništvo, sindikatu hišnih lastnikov, sindikatu poslovođij ter sindikatu trgovskih in zavarovalnih agentov.

Poverjenišтва.

§ 17. Zveza lahko osnuje sama ali na zahtevo včlanjenih združenj krajevne urade, ki se imenujejo poverjeništa. Ta poverjeništa poslujejo tudi kot krajevni uradi v Zvezi včlanjenih združenj.

Po zaslišanju vseh včlanjenih združenj in po prejetem mnenju pristojnih organov Vis. komisariata odloči Zveza, če se poverjeništa ustanovi ali ne. Zveza določi nadalje, katere odseke mora imeti, katera združenja morajo prispevati h kritju izdatkov, imenuje vodje in jim določi področja, ki ne smejo presegati normalno podpiranje krajevnih delodajalcev, pobiranje prispevkov za Zvezo in združenja, lokalne intervencije in pošiljanje predlogov v prid krajevnih delodajalcev.

Poverjeništa se ustanovijo — ne več ko eno za vsak kraj — z odredbo Zvezinega predsednika po sklepu izvršilnega odbora.

III. poglavje pravil govori o imovini Zveze ter prispekih delodajalcev, četrtlo o sklepanju kolektivnih pogodb ter razsodiščih. Končno vsebujejo ta določila še določbe o spremembi pravil. Ti poglavji pravil objavimo prihodnjič.

Tekmovanje za najboljši pridelek semenskega krompirja

Med kmetovalci Ljubljanske pokrajine je Visoki komisariat razpisal nagradno tekmovanje za najboljši pridelek semenskega krompirja. Določenih je 30 nagrad v skupnem znesku 23.800 lir. Najvišja nagrada je 3000, najnižja pa 300 lir. Prošnje za pripustitev k tekmovanju je treba vložiti do 31. maja na okrajnih načelnstvih. Razpis tekmovanja je objavljen v »Službenem listu« 12. kos od 11. t. m.

Carinske dajatve v Ljubljanski pokrajini

Kakor znano, je Visoki komisariat pooblastil ravnateljstvo carinskih služb, da lahko pri carinjenju uvoznega blaga uporablja postavke italijanske carinske tarife, če so bolj ugodne kakor prejšnja jugoslovanska carinska tarifa. Ta ugodnost se daje od primera do primera na prošnjo interesentov, velja pa samo za carinske postavke, dočim velja za notranje davščine in dajatve še vedno bivša jugoslovanska zakonodaja.

»Piccolo« je navedel, da so skupni carinski dohodki v Ljubljanski pokrajini znašali lani od 11. aprila do konca leta 43,15 milijona lir, najvažnejše skupine dohodkov pa so bile: 14,24 milijona lir za kontrolno izvozno takso, 13,24 mil. lir za občinske in pokrajinske trošarine, 5,89 mil. lir za uvozne carine, 3,96 mil. lir pa za luksuzni davek. Od prometa 403,78 mil. lir pride na uvoz 217,06 mil. lir, na izvoz pa 186,72 mil. lir.

Ureditev vprašanja carinskih dajatev je bila gospodarstvu pokrajine v veliko olajšavo, za kar so trgovci in industriji že ponovno izrazili svojo zahvalo.

Blagovni trgi so v Ameriki pod državno kontrolo

Do vstopa Združenih držav Severne Amerike v vojno je morala washingtonska vlada s plačevanjem premij umetno preprečevati prevelik padec cen bombaža, masti in olja. Po 8. decembru pa je nastala v tem oziru velika izprememba. Po izjavi washingtonske vlade se ni treba agrarnim proizvajalcem v Ameriki nič več bati pritiska na cene, ker bo vlada vse morebitne presežke kupila in jih vskladiščila. To predvsem zato, ker je računati na večjo potrošnjo tega blaga. Ker bo manilska kornoplja izostala, bo narasla potrošnja bombaža. Tudi ni več računati, da bi bile poslone v Ameriko nekdanje količine indijske jute, avstralske volne in surove svile iz Azije. Potrošnja bombaža se bo zato gotovo dvignila.

Ne bo pa ameriška vlada vplivala samo na gibanje cen agrarnih proizvodov, temveč se bo njen vpliv pokazal tudi v kovinski proizvodnji. Oborožitev zahteva namreč mnogo večjo proizvodnjo od sedanje. Vlada v Washingtonu se je zato odločila, da uvede posebne produkcijske premije. Vsi, ki bodo letos več proizvedli bakra, svinca in cinka kakor lani, dobe posebne nagrade. Zato se bodo seveda tudi cene zvišale. Tako bodo narasle za baker in svinec približno za 40%, za cink pa za 35%.

Iz italijanskega gospodarstva

Delniška družba za uvoz tekstilnih surovin iz Italije v Madžarsko je bila nedavno ustanovljena v Budimpešti po zaključku konference med italijanskimi in madžarskimi predstavniki tekstilne industrije. Družba bo predvsem skrbela za dobave in razdelitev naravne in umetne svile ter celulozne volne iz Italije.

Konsum jedilnih maščob je v Italiji pred vojno znašal letno 12 kg na vsakega prebivalca. Največji delež je k temu prispevalo domače olivno olje, čigar konsum se je od 4 kg leta 1935. dvignil leta 1939, na 7,4 kg na prebivalca.

30 milijard kWh bo proizvodnja novih hidroelektričnih naprav, ki bodo urejene do 1. 1946. po načrtu ministrstva za javna dela. Ministrstvo bo v kratkem sklicalo konferenco strokovnih združenj, da bo ves program izdelan tudi v podrobnostih.

Najvažnejša ležišča železnega pirita so v Toskani, kjer je pet rudnikov, dalje v Liguriji, Piemontu, na Belunskem, na Trentinskem in na Sardiniji. Rudniki pirita dajejo dragocene surovine za proizvodnjo žveplene kisline, vsi stranski proizvodi pa se s pridom porabljajo tudi v železarstvu. Proizvodnja pirita je v stalnem porastu.

Mednarodna filmska zbornica, v kateri je združenih poleg Italije in Nemčije še 14 drugih evropskih držav, je imela nedavno svoje tretje zasedanje v Monakovem. Prihodnji mesec pa se bodo pri centralni odseka za proizvodnjo, ki ima svoj sedež v Italiji, zbrali iz vseh včlanjenih držav zastopniki odsekov za proizvodnjo, prodajo in izvajanje.

Za prevoz življenjskih potrebščin je bil na seji odbora za prekrbo s življenjskimi potrebščinami v Rimu odobren popust od 10 do 25% železniške prevozne tarife.

Zbiranje starega usnja in čevljev je prepovedano ter poverjeno ustanovi za zbiranje starega železa. Ta ustanova bo zbrane predmete dala na razpolago industriji, ki bo staro usnjeno blago porabila za popravilo čevljev in za proizvodnjo raznih predmetov iz usnja.

Družbi za raziskovanje podzemnih zakladov v Istri se je posrečilo, da je odkrila bogata ležišča železne rude »ilimonit«, ki vsebuje okrog 55% čistega železa. Najdišča so okrog Cavarana ter se gajo s svojim žilami daleč v okolico.

Nemška trgovina s papirjem

V članku, ki daje navodila za štednjo pisemskega papirja, čigar zaloge so postale pičle med vojno, navaja berlinski »Das Reich« tudi nekaj podatkov o nemški trgovini s papirjem.

V Nemčiji je okrog 14.000 specialnih trgovin za papir in pisarniške potrebščine, v manjših krajih pa prodajajo pisarniške potrebščine mnoge trgovine tudi poleg drugih predmetov in izdelkov. Okrog 60% prometa specialnih trgovin pride na naročila uradov in raznih poslovalnic, 20% na šole, ostanek pa se razdeli na knjige, tiskovine, zemljevide in galanterijsko blago.

Večje trgovine s papirjem in pisarniški potrebščinami, ki imajo za odjemalce urade in združenja, dosežejo okrog 80.000 RM letnega prometa in imajo še namene, srednje trgovine z nad 15.000 do 30.000 RM letnega prometa pa morajo voditi sami lastniki in njih družinski člani, ker so dohodki premajhni za namestitve pomočnikov. Male trgovine z letnim prometom pod 15.000 RM ne zadoščajo za preživljanje in morajo imeti lastniki takih trgovin še druge vire dohodkov.

Gospodarske težave Portugalske

Že precej časa se obirno poročameni berlinski »Das Reich«, Portugalska v največji gospodarski stiski, ker izostajajo kakor iz Anglije tudi iz Amerike najvažnejše dobave. Portugalsko poljedelstvo nima več dobav gnojil iz Amerike, a tudi stroji, ki so angleškega izvora, ne dobijo več prepotrebnih nadomestnih delov.

Ali se more Portugalska, ki šteje okrog 7 in pol milijonov prebivalstva, sama preživljati? Za kruh bi zadoščal pšenični pridelek letnih 450.000 ton, tolik pa je bil v zadnjih petih letih samo enkrat — 1. 1939. Zelo je bil potreben uvoz pšenice iz USA, kajti pridelek 1. 1940. je dal komaj kakih 180.000 ton. Kakor je razvidno iz podatkov 1. 1926., Portugalska tudi z mesom in drugimi živili ni dovolj preskrbljena. V zadnjem času je odkrilo tudi ribištvo, ker ribiškemu ladjevju primanjkuje premoga.

V tej stiski so se vse nade oklenile ležišč volframove rude. To je razumljivo, ker je volfram zavzel zadnja leta v portugalskem gospodarstvu zelo važno mesto. Lani v prvih desetih mesecih je Portugalska izvozila 3794 ton volframove rude, prejšnje leto pa 2733 ton. Vrednost tega izvoza je bila lani 214, prejšnje leto pa 54 milijonov eskudov. Odkritje volframove rude je nekatere pokrajine naglo obogatilo, imelo pa je zlo posledico zanemarjanja poljedelstva. Ker so volframovo rudo izsledili tudi v gričih, ki so bili obdani z bogatimi vinogradi, ali pa so pozneje domnevali, da je tam dragocena ruda, so mnogi vinogradi propadli in ker jih ni mogoče naglo obnoviti, bodo zdaj po njih sadili krompir. Vrednost volframove rude na Portugalskem se je zaradi tega tako močno dvignila, ker je vojna preprečila dobave kitajskega volframa.

Zdaj, ko je Amerika v vojni, je, primer iz 1. 1926. je vzeti zaradi tega, ker v portugalski zunanji trgovini prej in poslej ni bilo dosti sprememb. Po vrednosti je izvoz le redkokdaj dosegel polovico uvoza. Do 1. 1938. so evropske dežele krile okrog 72% vsega portugalskega uvoza, od tega Nemčija okrog 35%, ko pa so jele izostajati evropske dobave zaradi vojne, se je Portugalska zanašala na čezmorske dobavitelje in nekaj časa so bile Zedinjene države Severne Amerike na čelu vseh dobaviteljev, ker so imele pri vsem uvozu Portugalske delež nad 24%.

Zdaj, ko je Amerika v vojni, je,

Portugalska v največji gospodarski stiski, ker izostajajo kakor iz Anglije tudi iz Amerike najvažnejše dobave. Portugalsko poljedelstvo nima več dobav gnojil iz Amerike, a tudi stroji, ki so angleškega izvora, ne dobijo več prepotrebnih nadomestnih delov.

Ali se more Portugalska, ki šteje okrog 7 in pol milijonov prebivalstva, sama preživljati? Za kruh bi zadoščal pšenični pridelek letnih 450.000 ton, tolik pa je bil v zadnjih petih letih samo enkrat — 1. 1939. Zelo je bil potreben uvoz pšenice iz USA, kajti pridelek 1. 1940. je dal komaj kakih 180.000 ton. Kakor je razvidno iz podatkov 1. 1926., Portugalska tudi z mesom in drugimi živili ni dovolj preskrbljena. V zadnjem času je odkrilo tudi ribištvo, ker ribiškemu ladjevju primanjkuje premoga.

V tej stiski so se vse nade oklenile ležišč volframove rude. To je razumljivo, ker je volfram zavzel zadnja leta v portugalskem gospodarstvu zelo važno mesto. Lani v prvih desetih mesecih je Portugalska izvozila 3794 ton volframove rude, prejšnje leto pa 2733 ton. Vrednost tega izvoza je bila lani 214, prejšnje leto pa 54 milijonov eskudov. Odkritje volframove rude je nekatere pokrajine naglo obogatilo, imelo pa je zlo posledico zanemarjanja poljedelstva. Ker so volframovo rudo izsledili tudi v gričih, ki so bili obdani z bogatimi vinogradi, ali pa so pozneje domnevali, da je tam dragocena ruda, so mnogi vinogradi propadli in ker jih ni mogoče naglo obnoviti, bodo zdaj po njih sadili krompir. Vrednost volframove rude na Portugalskem se je zaradi tega tako močno dvignila, ker je vojna preprečila dobave kitajskega volframa.

volna v 1. 1938. v Bradfordu povprečno 27 centov, 10. dec. 1941 pa 45 centov za libro. Pred nekaj tedni so bile določene v Združenih državah Sev. Amerike maksimalne cene za volno, da bi se dvig cen zaustavil.

Dobiček od tega razvoja na trgu z volno pa sta imeli južno-ameriški državi Urugvaj in Argentina. Zaradi pomanjkanja prevoznih ladij sta mogli znatno povečati svoj izvoz volne v Združene države Sev. Amerike. Celo Anglija je morala kupovati volno v Južni Ameriki, ker ni prišlo po morju zadosti volne iz britanskega imperija. Kako zelo je bil razvoj na trgu z volno ugoden za Argentino in Urugvaj, kažejo naslednje številke. V času od 1. oktobra do 30. septembra je znašal izvoz volne iz

1938/39 1939/40 1940/41

	v tisoč tonah		
Argentine	159	126	180
Urugvaja	54	48	71
Od vse te volne pa je odšlo v U. S. A.	31	74	202

Ker lastna proizvodnja Severne Amerike v višini 200.000 ton ne zadostuje niti za lastno potrebo, moreta Urugvaj in Argentina še nadalje računati na odjem na severno-ameriškem trgu. V britanskem imperiju pa se med tem zaloge volne vedno bolj kopičijo in so dosegle že en milijon ton.

Nemški list zaključuje svoj članek z napovedjo padca cen volne po vojni, ker se v Evropi in na Japonskem za britansko volno ne bodo trgali, zlasti še, ker bo med tem proizvodnja umetnih tkiv vedno večja in popolnejša.

Razvoj cen na mednarodnem trgu

Kako so se zaradi vojne dvigale cene na svetovnem trgu, kaže naslednja tabela o cenah za najvažnejše surovine in živila na ameriških borzah. (Vse cene v ameriških centih za bušelj oz. za libro).

	dec. 1940	sept. 1941	dec. 1941	febr. 1942
Pšenica:				
Chicago za buš.	87.—	118.50	125.50	130.50
Koruz:				
Chicago za buš.	59.—	79.—	83.—	88.—
Mast:				
Chicago za lib.	4.10	10.75	10.—	11.25
Kava:				
New York za l.	5.37	9.25	9.12	9.37
Kavčuk:				
New York za l.	20.75	22.62	24.75	24.12
Sur. sladkor:				
New York za l.	0.73	2.12	2.67	2.67
Bombaž:				
New York za l.	10.37	18.37	18.30	20.10
Sur. volna:				
New York za l.	110.—	107.—	110.—	110.—
Sur. juta:				
Kalkuta za balo	36.—	70.—	54.50	53.—
Baker:				
New York za l.	12.—	12.—	12.—	12.—
Kositer:				
New York za l.	50.—	52.—	52.—	52.—
Srebro:				
New York za l.	34.75	34.75	35.12	35.12
Svinec:				
New York za l.	5.50	5.85	5.85	6.50
Cink:				
New York za l.	7.25	7.25	8.25	8.25

Denarstvo

Španija je dobila v času državljanske vojne od Italije za 5 milijard lir posojila ter je bil sedaj španski finančni minister pooblaščen, da izda 5000 zakladnih bonov po 1 milijon lir, ki se bodo obrestovali od 1. januarja 1941. dalje po 3%.

Na Kitajskem je bilo 21. januarja postavljenih pod japonsko kontrolo 120 britanskih, ameriških in nizozemskih zavarovalnic. Vse te zavarovalnice ne smejo sklepati nobenih novih zavarovalnih pogodb.

barva, plesirain kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Gospodarske vesti

Cene fotografskim slikam za osebene izkaznice je Vis. komisar maksimalno za 4 fotografije v izmeri 4,5x5 cm na 12 lir.

Zadnje seje Mednarodne filmske zbornice v Münchenu so se udeležili poleg zastopnikov Italije in Nemčije še zastopniki 14 drugih držav.

Tovarna gumija v Stenjeju bo namesto kavčukastih izdelkov začela izdelovati kozmetične izdelke, in sicer predvsem iz soli, ki jo proizvajajo na Hrvaškem.

Na zadnjem konjskem sejmu v Zagrebu se je plačeval par delovnih konj po 30.000 do 40.000 kun, par srednjih po 40.000 do 50.000 kun, par težkih po 60.000 kun. Zrebeta so bila po 5000 do 14.000 kun za grlo, klavni konji pa po 5 do 6.5 kun za kg žive teže.

Meso so začeli deliti v Zagrebu na nakaznice. Vsak prebivalec bo dobival tedensko s priklado 300 gramov mesa.

Srbska vlada je izdala uredbo o svilarstvu in organizaciji svilarke proizvodnje. Po tej uredbi je dobila koncesijo za ureditev svilarke proizvodnje v Srbiji za dobo 15 let družba »Südostropa«.

Srbska vlada je izdala zakon, po katerem morajo proizvajalci oddajati po maksimalnih cenah določene količine pšenice in moke. Ta naredba je bila izdana, da se zagotovi prehrana prebivalstva.

Po novih določilih o maksimalnih cenah smejo gostilničarji v Srbiji računati največ 100 odstotkov kot svoj bruto-zaslizek od cene, ki so jo plačali za kupljena živila.

Mesto brez vseh nakaznic je še vedno mesto Kikinda v Srbiji. Vse stvari se prosto kupujejo. Primanjkuje pa mla, kuriva in mesa. Ljudje so zato večinoma preuređili peči za kurjenje s slamo in koruznico.

Turška vlada se zelo trudi, da bi povečala kmetijsko proizvodnjo v deželi. Kmetovalcem bo vlada v ta namen tudi olajšala nakup kmetijskih strojev.

Letos ne bo v Nemčiji nobenih vzorčnih velesojmov, kakor je odločil minister za propagando v sporazumu z gospodarskim ministrom. Vse sile nemškega gospodarstva se morajo uporabiti za vojno in zato so velesojmi odpovedani.

I. G. Farbenindustrie bo zvišala svojo glavnico na 848 milijonov mark. Zvišanje je postalo potrebno zaradi udeležbe družbe pri francoski družbi Francolor ter za druge finančne angažmane družbe.

Nekateri švicarski listi so zelo nezadovoljni s sklepom panameriške konference o ukinitvi gospodarskih stikov ameriških držav z državami osi, ker bo zaradi tega trpela tudi oskrba Švice.

V Španiji so se investicije delniških družb zvišale lani v primeri z letom 1940 od 592 na 1911 milijonov pezeta.

V vojni je bilo v Franciji po uradnih podatkih vichyske vlade razrušenih 70.000, poškodovanih pa 200.000 hiš. (V svetovni vojni je bilo razrušenih 375.000, poškodovanih pa 570.000 hiš.)

Mezdne doklade bodo na Švedskem zvišali od 12,7 na 16,7% nad predvojno višino. Zvišanja bo deležnih 700.000 delavcev.

Angleško ministrstvo za prehrano je znižalo tedenske obroke sladkorja od 12 na 8 unč, masti od 10 na 8 in sira od 3 na 2 unči. Sistem racioniranja pa se je uvedel tudi za riž, stročnice in posušeno sočivje.

Porabo mila je angleška vlada omejila, ker je angleško tovarno brodovje preobremenjeno.

Zaradi slabe oskrbe so se cene v Egiptu za nekatere predmete zvišale v primeri s predvojnimi cenami za 200 do 300 odstotkov.

Japonska je imela 1. 1939 47 petrolejskih ladij s skupno tonažo 429.790 ton. L. 1940. se je ustanovila družba, ki naj bi v najkrajšem času zgradila petrolejskih ladij še za 200.000 ton. L. 1940. so začeli že delati te ladje, ki bi imele po 40.000 ton. Računati je, da bodo prve teh ladij v kratkem postavljene v službo.

Zaradi ogrožanja Avstralije po Japonski so padli na londonski borzi tečaj za avstralske vrednostne papirje tudi pod uradno določeni tečajni minimum. Posli s temi papirji so bili nato ustavljeni.

Proizvodnja osebnih in lahkih tovornih avtomobilov je bila v USA prepovedana, da bi se na ta način čim bolj povečala vojna proizvodnja. Zastopniki velikih ameriških avtomobilskih tovarn pa so sedaj izjavili, da bo trajalo pol leta, preden se bodo mogle avtomobilске tovarne prilagoditi vojni proizvodnji. Zato bo več stotisoč delavcev izgubilo delo.

RIV

POSLOVANJE, ČUVAJO ZA VAS! NA OGLED PRI TVRDKI:

A. GOREC

poleg nebotičnika

**REGISTRIRNE
BLAGAJNE**

NADZIRAJO VAŠE

**Zahtevajte
obisk in ponudbo**

Svetovni trg z volno

Zadnji »Das Reich« piše o ponesrečeni britanski surovinski politiki ter navaja kot primer razmere na svetovnem trgu z volno. List pravi med drugim:

Pred vojno je bil britanski imperij odločen za razvoj na svetovnem trgu z volno. Za 1. 1938. je bilo izračunano, da morejo kriti Avstralija, Nova Zelandija in Južna Afrika ne samo letno potrebo Anglije na volni v višini 400.000 drugim deželam še 250.000 ton volne, ki bi šla v evropske, vzhodno-azijske in severno-ameriške države. V Angliji so mislili, da bo zaradi vojne nastalo povečanje potrebe po volni v Evropi in Ameriki moglo popolnoma nadomestiti odpad evropskega trga. A tudi če bi kaj zalog ostalo, bi se mogle te evropskim deželam, ki bi po vojni nujno potrebovale volno, z lahkoto prodati tudi za močno zvišane cene. Angleška vlada je bila zato prepričana, da ni nič tvegala, ko je ponudila trem angleškim dominionom celoten odkup vse volne. V dominionih so bili sicer nekoliko nezadovoljni, ker jim je bila ponudena prenižka cena in ker ne bi bili več direktni prodajalci vol-

ne, toda na drugi strani so bili veseli, ker je bila s tem prodaja vse volne zagotovljena. Manj pa sta bila seveda zadovoljna Urugvaj in Argentina, ki sta za britanskimi dominionij največji izvoznici državi volne. Ker sta obe državi izgubili evropski trg, sta si morale poiskati odjemalce drugod, kar pa je bilo zelo težko, ker sta povsod našle na mogočno angleško konkurenco. Tudi Severna Amerika jim je bila malo dostopna, ker se je angleška vlada dogovorila z washingtonsko, da se ustanovi za USA rezervna zaloga v višini 120 tisoč ton volne.

Po izbruhu vojne pa so se razmere razvijale precej drugače, kakor se je v začetku mislilo. Evropski trg je odpadel v celoti, zaradi podmorniške vojne je postal dovoz iz čezmorskih dežel vedno težji. Še pa je bila pripravljena Japonska prevzemaati prosto volno, toda dobave Japonski so Angleži vedno bolj otežkočevali. Volna se je zato v Avstraliji vedno bolj kopičila, v potrošniških državah pa je potreba po volni vedno bolj naraščala, da se je začela cena volni občutno dvigati. Tako je notirala